

KATARINA DRAŠLER, TADEJA SMOLEJ, JASNA TARMAN, KATJA POBOLJŠAJ

Določevalni ključ dvoživk Slovenije

Priročnik za osnovne in srednje šole

- Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje
- Notranje Gorice, 2020
- 30 strani
- elektronska izdaja, brezplačen izvod

Začnimo pregled pri izdajatelju knjižice, tj. pri Javnem zavodu Krajinski park Ljubljansko barje, ki upravlja največje mokrišče v Sloveniji. Ljubljansko barje s svojo lego na pragu našega glavnega mesta predstavlja poseben izziv za naravovarstveno upravljanje, saj se vanj zajedajo številni kraji in zaselki. Kompleksnost te neobhodne zveze med naravo in človekom kar kliče po aktivnem naravovarstvu.

Žabe, pupki, urhi, krastače in druge dvoživke so ena najbolj ogroženih skupin vretenčarjev v Sloveniji ter širše v Evropi. Ogrožene so predvsem zaradi izgube mokrišč, ki so njihov habitat. Vsaka nova publikacija, ki se osredotoča na te ogrožene »sostanovalec«, je zato zelo dobrodošla. V naslovu priročnika je navedeno, da je določevalni ključ dvoživk Slovenije namenjen za osnovne in srednje šole. V slovenskem jeziku imamo že nekaj podobnih določevalnih ključev (npr. Bajd, 2002; Veenvliet in Kus Veenvliet, 2003), ki so namenjeni tudi šolskim populacijam.

Kaj torej bralcu prinaša nov priročnik? V prvi vrsti zelo praktičen format knjižice: primerna velikost za terensko delo in vezava v spiralo, pogrešam le vzdržljivejše platnice, ki bi povečale obstojnost priročnika. Na uvodnih straneh priročnika so predstavljene osnovne značilnosti dvoživk, življenjski krog brezrepih in repatih dvoživk ter razlogi njihove ogroženosti. Predstavitev dvoživk je opremljena s fotografijami, ki bi lahko bile dopolnjene s slikami jajčec oziroma mresta, kar bi celoviteje predstavilo njihov življenjski krog. Posebej bi rad pohvalil navodila za varno rokovanje z dvoživkami, ki bodo v veliko pomoč vzgojiteljem in učiteljem pri praktičnem pouku z živimi organizmi. Avtorice niso pozabile omeniti, da žival po izobraževalnem procesu čimprej izpustimo v naravo – na isto mesto, kjer smo jo našli! Sledi predstavitev dihotomnega (dvojejnatega) besedilno-slikovnega določevalnega ključa, ki temelji na predstavitvi glavnih

znakov, na podlagi katerih jih lahko med seboj ločimo. Pri določanju sledimo jasnim vprašanjem, ki so podkrepljena z nazornimi slikami. Na ta način se urimo v natančnem opazovanju in prepoznavanju vrst. Ključ zaključujejo opisi dvajsetih vrst dvoživk, ki jih lahko določimo s ključem. Vsak opis vrste je predstavljen tudi z eno fotografijo ali več fotografijami. Ob določanju vrst se lahko naučimo tudi veliko bioloških pojmov, kot so bobnič, zaušesne žleze, zunanje škrge, hrbtna žleza, varovalna barva, svarilna barva, endemit in oprijemalne blazinice. Vsi ti pojmi so izpostavljeni z odebeljenim tiskom v besedilu.

Priročnik zaključuje opis projekta Ohranjanje dvoživk in obnova njihovih habitatov – LIFE AMPHICON (LIFE18 NAT/SI/000711), v okviru katerega je nastal. Namen projekta je izboljšati ohranjenost vrst dvoživk na šestih izbranih območjih Natura 2000 v Sloveniji, na Danskem in v Nemčiji. V okviru projekta se izvajajo tudi vzgojno-izobraževalne dejavnosti, kot so delavnice, izobraževalni tabori in predavanja. Naj poudarim, da mi je bilo v veliko veselje napisati nekaj besed o določevalnem ključu dvoživk Slovenije, ki so ga pripravili naravovarstveniki. Česar ne znamo, ne poznamo, ne razumemo, ne čutimo, tudi ne varujemo. Zato je naravovarstveno ozaveščanje in izobraževanje človeških prebivalcev parka ter njegove okolice in širše javnosti zelo pomembno za ohranjanje dvoživk in njihovih habitatov.

*dr. Gregor Torkar,
Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani*

LITERATURA

- Bajd, B. (2002). *Moje prve dvoživke*. Modrijan.
- Veenvliet, P., Kus Veenvliet, J. (2003). *Dvoživke Slovenije: priročnik za določanje*. Symbiosis – Zavod za naravovarstveno raziskovanje in izobraževanje.